

WYMAGANIA EDUKACYJNE POTRZEBNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZYCH I KOŃCOWOROCZNYCH OCEN Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE V

Na daną ocenę obowiązują uczenia również wymagania na wszystkie oceny niższe oraz te, które należało spełnić w poprzednich latach. Każdy uczeń zobowiązany jest przeczytać wszystkie obowiązujące lektury i znać ich treść.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie, nawet z pomocą nauczyciela, wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.

Sprawności	Wymagania edukacyjne			
	ocena: dopuszczający	ocena: dostateczny	ocena: dobry	ocena: bardzo dobry
		Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:
	Uczeń:			
I. Kształcenie literackie i kulturowe	SŁUCHANIE <ul style="list-style-type: none"> skupia uwagę na krótkich wypowiedziach innych osób, rozumie ogólny sens słuchanych utworów, rozumie polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów 	SŁUCHANIE <ul style="list-style-type: none"> słucha innych ze zrozumieniem, uczestniczy w rozmowie, zadaje pytania, odpowiada wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy prostą notatkę 	SŁUCHANIE <ul style="list-style-type: none"> koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych, a zwłaszcza odtwarzanych utworów wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy notatkę w 	SŁUCHANIE <ul style="list-style-type: none"> przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi samodzielnie i krytycznie wybiera różnorodne informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy notatkę w formie dostosowanej do

	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej, rozpoznaje proste intencje nadawcy reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą) <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji rozpoznaje proste 	<p>w formie tabeli, schematu, kilkudzaniowej wypowiedzi, rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów</p> <ul style="list-style-type: none"> —powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszanej wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszanej historii, formułuje pytania <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> —identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w omawianych w klasie tekstach literackich oraz sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia 	<p>formie tabeli, schematu, punktów, kilkudzaniowej wypowiedzi, rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów</p> <ul style="list-style-type: none"> odróżnia informacje ważne od mniej ważnych na podstawie słuchanego tekstu tworzy samodzielną notatkę: pisze plan, formułuje pytania właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i 	<p>potrzeb (np. plan, tabela, schemat, kilkudzaniowa wypowiedź), rozpoznaje nastrój i nazywa intencje nadawcy komunikatu</p> <ul style="list-style-type: none"> odczytuje i omawia przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich wyraża spójne zdanie na temat wysłuchanego komunikatu <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich oraz identyfikuje
--	---	--	---	--

	<p>intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, przeprosiny, zaproszenie</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje najważniejsze informacje w odpowiednich fragmentach przeczytanego tekstu, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost odczytuje informacje zamieszczone na przykład w słowniczku przy tekście, przy obrazie rozumie ogólny sens czytanych utworów czyta teksty płynnie, stara się czytać je 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje dosłowne intencje nadawcy przytacza informacje z odpowiednich fragmentów przeczytanego tekstu, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost określa temat i główną myśl tekstu, zwłaszcza na poziomie dosłownym czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym poprawnie akcentuje i artykułuje większość wyrazów, stosuje 	<p>prozatorskich</p> <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> krótko charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich oraz identyfikuje nadawcę i odbiorcę w sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia rozpoznaje dosłowne i symboliczne intencje nadawcy przytacza informacje zawarte w tekście, wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio oddziela informacje ważne od drugorzędnych, fakt od 	<p>nadawcę i odbiorcę w sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia dosłowne i symboliczne intencje nadawcy przytacza i wyjaśnia informacje w tekście, wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi na przykład opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą oddziela informacje ważne od drugorzędnych, fakty
--	--	--	--	--

	<p>poprawnie pod względem artykulacyjnym</p> <ul style="list-style-type: none"> • stara się poprawnie akcentować wyrazy • samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela lub uczniów wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, posługuje się akapitami • rozpoznaje następujące formy wypowiedzi: życzenia, ogłoszenie, instrukcję, przepis • wybiera najważniejsze informacje z instrukcji, 	<p>intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów</p> <ul style="list-style-type: none"> •—w prostych tekstach oddziela fakty od opinii •—wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, posługuje się akapitami •—rozpoznaje cechy życzeń, ogłoszenia, instrukcji, przepisu •—wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu •—wskazuje przerośne znaczenie wyrazów 	<p>opinii</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia temat i główną myśl na poziomie dosłownym, formułuje ogólne wnioski, próbuje omówić je na poziomie przerośnym • czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, stara się interpretować je głośowo • głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji, akcentowania i intonacji • wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, 	<p>od opinii i wykorzystuje je w odczytywaniu znaczeń dosłownych i przerośnych, dokonuje selekcji materiału na podstawie faktów i opinii zawartych w tekście</p> <ul style="list-style-type: none"> • szczegółowo omawia temat i główną myśl tekstu na poziomie dosłownym i przerośnym • czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, interpretuje je głośowo,
--	--	---	---	---

	<p>tabeli, notatki, schematu</p> <p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, jakiego typu informacje znajdują się w słowniku ortograficznym, słowniku wyrazów bliskoznacznych i poprawnej polszczyzny • potrafi sprawdzać pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym • pod kierunkiem nauczyciela odszukuje wyrazy w słowniku wyrazów bliskoznacznych i sprawdza użycie 	<p>w wypowiedzi</p> <p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> •—sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym •—potrafi wybrać odpowiednie informacje ze słownika wyrazów bliskoznacznych, słownika poprawnej polszczyzny, encyklopedii, czasopisma, stron internetowych <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p>	<p>rozwińnięcie, zakończenie i rozumie ich funkcję, posługuje się akapitami</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach, listach oficjalnych, dziennikach, pamiętnikach, relacjach • wybiera i wykorzystuje informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu • wskazuje przenośne 	<p>zwracając uwagę na przykład na wyrażane emocje i interpunkcję</p> <ul style="list-style-type: none"> • głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego tekstu; poprawnie akcentuje wyrazy, również te, które w języku polskim akcentuje się nietypowo • ma świadomość konstrukcji wypowiedzi, rozumie funkcje takich części składowych wypowiedzi, jak tytuł, wstęp, rozwinięcie,
--	--	--	---	---

	<p>związków w słowniku poprawnej polszczyzny</p> <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> • mówi o swoich reakcjach czytelnicznych • dostrzega zabiegi stylistyczne w utworach literackich, w tym funkcję obrazowania poetyckiego w liryce • z pomocą nauczyciela wskazuje apostrofę, powtórzenia, zdrobnienia, obrazy poetyckie, uosobienie, ożywienie, wyraz dźwiękonaśladowczy • zna pojęcia: <i>autor</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa swoje reakcje czytelniczne • nazywa zabiegi stylistyczne w utworach literackich: apostrofa, powtórzenia, zdrobnienie, uosobienie, ożywienie, podmiot liryczny, (także zbiorowy), wyraz dźwiękonaśladowczy • z niewielką pomocą nauczyciela odróżnia autora, adresata i bohatera wiersza • dostrzega funkcję obrazowania poetyckiego w liryce • dostrzega cechy wyróżniające teksty 	<p>znaczenie wyrazów w wypowiedzi oraz samodzielnie tłumaczy przenośne znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi</p> <p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • w razie potrzeby sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym • wybiera informacje z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych • samodzielnie korzysta ze słowników wyrazów bliskoznacznych 	<p>zakończenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • świadomie posługuje się akapitami w celu oddzielania od siebie poszczególnych zagadnień • płynnie oddziela fakty od opinii w dłuższych tekstach • wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach, listach oficjalnych, dziennikach i pamiętnikach • odczytuje i twórczo wykorzystuje treści zawarte w artykule,
--	---	---	---	---

	<p><i>adresat i bohater wiersza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnia teksty użytkowe od literackich • odróżnia utwory pisane wierszem i prozą • krótko mówi o wybranych elementach świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: bohater, akcja, wątek, fabuła, wie, czym jest punkt kulminacyjny • rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator) • rozpoznaje na znanych z lekcji tekstach mit, bajkę, przypowieść i nowelę, podaje 	<p>artystyczne (poetyckie i prozatorskie) i użytkowe</p> <ul style="list-style-type: none"> •—określa i nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: wątek, akcja, fabuła, punkt kulminacyjny •—rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narratora pierwszo- i trzecioosobowego •—wskazuje cechy mitu, bajki, przypowieści i noweli w utworze •—samodzielnie cytuje morał bajki i sens przypowieści 	<p>i poprawnej polszczyzny</p> <ul style="list-style-type: none"> • ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY • nazywa i uzasadnia swoje reakcje czytelnicze • odnajduje w omawianych tekstach apostrofy, powtórzenia, zdrobnienia, uosobienia, ożywienia, obrazy poetyckie, wyrazy dźwiękonaśladowcze i objaśnia ich znaczenie • rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza 	<p>instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i odczytuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi • DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE • systematycznie korzysta ze słownika ortograficznego • wybiera informacje wyrażone pośrednio w różnych źródłach, np. czasopiśmie, stronach internetowych; konfrontuje je z innymi źródłami • świadomie używa słowników wyrazów
--	--	---	--	---

	<p>z pomocą nauczyciela ich główne cechy</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>moral</i>, wyjaśnia go z pomocą nauczyciela • zna pojęcia: <i>wers</i>, <i>zwrotka</i>, <i>rym</i>, <i>refren</i>, <i>rytm</i> • wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie i film spośród innych przekazów i tekstów kultury • przypisuje podstawowe cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, 	<ul style="list-style-type: none"> •—rozpoznaje elementy rytmu: wers, zwrotkę, rym, refren •—wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie i film spośród innych przekazów i tekstów kultury, odczytuje je na poziomie dosłownym •—zna pojęcia: <i>gra aktorska</i>, <i>reżyser</i>, <i>adaptacja</i>, <i>ekranizacja</i>, a także odmiany filmu •—przypisuje cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje obrazy poetyckie w liryce i rozumie ich funkcję • wskazuje cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe • analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: narrator, akcja, fabuła, wątek, punkt kulminacyjny • rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narratorka pierwszo- i trzecioosobowego • identyfikuje mit, bajkę, przypowieść i nowelę, 	<p>bliskoznacznych i poprawnej polszczyzny w celu wzbogacenia warstwy językowej tekstu</p> <p>ALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> • swobodnie opowiada o swoich reakcjach czytelniczych, nazywa je, uzasadnia; ocenia i opisuje utwór, konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z innymi odbiorcami • odnajduje w utworze poetyckim apostrofy, powtórzenia, zdrobnienia, uosobienia, ożywienia, obrazy poetyckie,
--	--	--	---	---

	<p>przyjaźń – wrogość</p> <ul style="list-style-type: none"> • z pomocą nauczyciela podejmuje próby odczytania sensu metaforycznego utworów 	<p>miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada, streszcza przeczytane teksty, odczytuje sens omawianych utworów na poziomie metaforycznym 	<p>wskazuje ich cechy</p> <ul style="list-style-type: none"> • przytacza i parafrazuje morał bajki, odczytuje przesłanie utworu, np. przypowieści • rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu, refrenu • wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie i film spośród innych przekazów i tekstów kultury, omawia je na poziomie dosłownym i próbuje je zinterpretować • używa pojęć: <i>gra aktorska, reżyser, adaptacja, ekranizacja,</i> 	<p>wyraży dźwiękonaśladowcze, objaśnia ich funkcję i znaczenie przenośne</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza, nie utożsamiając ich ze sobą; wykorzystuje wiedzę na temat podmiotu lirycznego, adresata i bohatera wiersza do interpretacji utworu • szczegółowo omawia obrazy poetyckie w wierszu i ich funkcję w utworze • szczegółowo omawia cechy wyróżniające teksty artystyczne
--	--	---	---	---

			<p><i>kadr, ujęcie</i>, a także zna odmiany filmu, wyodrębnia elementy dzieła filmowego, odróżnia różne gatunki filmowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość • odczytuje sens analizowanych utworów na poziomie semantycznym (dosłownym), a z niewielką pomocą nauczyciela – na poziomie przenośnym 	<p>(poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim • identyfikuje mit, bajkę, przypowieść i nowelę, szczegółowo omawia ich cechy • rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narratora • trzecioosobowego i dostrzega różnice między narracją pierwszo- i trzecioosobową • objaśnia morał bajki na
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none">• wskazuje neologizmy w tekście	<p>poziomie metaforycznym, samodzielnie odczytuje przesłanie utworu, np. przypowieści</p> <ul style="list-style-type: none">• rozumie funkcję: wersu, zwrotki, rymu, refrenu w ukształtowaniu brzmieniowej warstwy tekstu• wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie i film spośród innych przekazów i tekstów kultury, interpretuje je na poziomie dosłownym i przenośnym• funkcjonalnie używa w
--	--	--	---	--

				<p>swoich wypowiedziach pojęć z zakresu filmu i radia, m.in. <i>gra aktorska, reżyser, scenariusz, adaptacja (filmowa, muzyczna, radiowa itd.), ekranizacja, kadr, ujęcie, słuchowisko;</i> wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych słuchowiska i różne gatunki filmowe</p> <ul style="list-style-type: none">• charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do różnych wartości, konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami i doświadczeniami
--	--	--	--	--

				<p>innych bohaterów literackich</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie odczytuje sens utworów na poziomie dosłownym i przerośnym • rozumie pojęcie <i>neologizm</i>, wskazuje neologizmy w tekście, rozumie zasady ich tworzenia
<p>II. Tworzenie wypowiedzi</p>	<p>MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem, stosuje się do podstawowych reguł grzecznościowych właściwych podczas rozmowy z osobą 	<p>MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • —świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej, stosując się do reguł grzecznościowych; używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu 	<p>MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własne, logiczne zdanie w rozmowie, stosując się do reguł grzecznościowych; używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu 	<p>MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, stosuje się do reguł grzecznościowych, świadomie używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub

	<p>doroślą i rówieśnikiem</p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do typowej sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie • formułuje proste pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym, stosuje wyrazy o znaczeniu dosłownym • mówi na temat, opowiada o 	<p>przypuszczającego lub zdań pytających) podczas rozmowy z osobą doroślą i rówieśnikiem, a także w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • w typowych sytuacjach dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące • formułuje pytania otwarte • udziela odpowiedzi w 	<p>przypuszczającego lub zdań pytających) podczas rozmowy z osobą doroślą i rówieśnikiem, a także w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie w typowych sytuacjach dobiera różne rodzaje wypowiedzeń prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, świadomie dobiera intonację zdaniową • udziela odpowiedzi w 	<p>zdań pytających) podczas rozmowy z osobą doroślą i rówieśnikiem, a także w różnorodnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące • rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego • udziela wyczerpujących wypowiedzi
--	--	--	--	---

	<p>obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu</p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiada komunikaty zawierające proste informacje wyraża wprost swoje intencje w kilku zdaniach opisuje obraz, ilustrację, plakat oraz przedmiot, miejsce, postać, zwierzę itp. wygłasza tekst utworu z pamięci posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) stara się poprawnie 	<p>formie zdań złożonych</p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiada się w logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą, filmem itp. wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, zdaje relację z wydarzenia opisuje obraz, ilustrację, plakat oraz przedmiot, miejsce, 	<p>formie krótkiej, sensownej wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> łączy za pomocą odpowiednich spójników i przyimków współrzędne i podrzędne związki wyrazowe w zdaniu wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, przysłówka, liczebnika i czasownika gromadzi wyrazy określające 	<p>poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym, świadomie dobiera intonację zdaniową,</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawnie stosuje formy czasownika w różnych trybach, w zależności od kontekstu i adresata wypowiedzi w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje poprawny język, bogate słownictwo oraz frazeologizmy związane z omawianą tematyką w sposób przemyślany i uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz,
--	--	---	--	--

	<p>wymawiać i akcentować wyrazy</p> <ul style="list-style-type: none"> • składa skonwencjonalizowane życzenia, tworzy w punktach krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry • PISANIE <ul style="list-style-type: none"> • stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, dwukropek przy wyliczeniu, przecinek, myślnik w zapisie dialogu; dzieli wyrazy na sylaby, przenosi 	<p>stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni; krótko, ale w sposób uporządkowany opisuje postać, zwierzę, przedmiot itp.</p> <ul style="list-style-type: none"> • recytuje utwory poetyckie, oddając jego ogólny nastrój i sens • stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych • składa życzenia, tworzy krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry • wskazuje wyrazy o znaczeniu dosłownym 	<p>i nazywające na przykład cechy wyglądu i charakteru</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe • aktywnie uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami • w sposób logiczny i uporządkowany opisuje przedmiot, 	<p>postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując bogate i właściwe tematowi słownictwo oraz słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji i uczuć</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści wygłaszanych z pamięci lub recytowanych utworów • interpretuje przerośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania • swobodnie dobiera i stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy
--	---	---	--	--

	<p>wyraz do następnego wersu</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje głoski miękkie • zna i próbuje stosować podstawowe zasady dotyczące pisowni wielką literą oraz pisowni ó–u, rz–ż, ch–h • zna podstawowe zasady dotyczące pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i czasownikami • odróżnia nazwy własne od pospolitych i stara się stosować odpowiednie zasady 	<p>i metaforycznym</p> <ul style="list-style-type: none"> •—dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, z reguły stosuje poprawne związki wyrazowe •—posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> •—stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, najczęściej stosuje podstawowe reguły interpunkcyjne dotyczące używania przecinka (np. 	<p>miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, przedmiot, obraz, ilustrację, plakat, stosując właściwe tematowi słownictwo oraz słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji i uczuć</p> <ul style="list-style-type: none"> • wygłasza z pamięci teksty poetyckie, posługując się pauzą, barwą głosu • świadomie posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) • stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów 	<p>bliskoznaczne i przeciwstawne oraz poprawne związki wyrazowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • świadomie wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi • stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów (również akcentowanych nietypowo) i intonowania wypowiedzeń • składa pomysłowe życzenia, tworzy precyzyjną wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry
--	--	---	--	--

	<p>dotyczące pisowni wielką literą</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna i próbuje stosować podstawowe zasady układu graficznego listu oficjalnego, wywiadu, ramowego i szczegółowego planu wypowiedzi, ogłoszenia, zaproszenia, instrukcji, przepisu kulinarnego, dziennika, pamiętnika, notatki, streszczenia • z pomocą nauczyciela zapisuje list oficjalny, wywiad, plan ramowy i szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, kartki z 	<p>przecinek przy wymienianiu) i dwukropka, myślnika w zapisie dialogu; dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu</p> <ul style="list-style-type: none"> •—poprawnie zapisuje głoski miękkie, zna i najczęściej stosuje podstawowe zasady dotyczące pisowni ó–u, rz–ż, ch–h, pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i czasownikami, cząstki <i>-by</i> z czasownikami •—potrafi wymienić najważniejsze wyjątki • 	<p>i intonowania wypowiedzeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • składa życzenia, tworzy wypowiedź o cechach instrukcji, np. • • zasady gry • odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od metaforycznych i objaśnia znaczenia metaforyczne • dobiera i stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne oraz poprawne związki wyrazowe • <p>• PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie stosuje 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka <p>• PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, systematycznie stosuje poznane reguły interpunkcyjne, stosuje w swoich pracach dwukropek, myślnik, wielokropek, średnik; dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu • komponuje poprawne pod względem ortograficznym,
--	--	--	---	---

	<p>dziennika i pamiętnika, notatkę i streszczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisze krótkie opowiadanie odtwórcze i twórcze, dba o następstwo zdarzeń • tworzy kilkudzaniowy opis obrazu, rzeźby i plakatu • stara się stosować akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi • stara się, by wypowiedzi były czytelne • konstruuje i zapisuje kilkudzaniowe 	<p>ortograficznych</p> <ul style="list-style-type: none"> •—odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą •—zna i stosuje podstawowe zasady układu graficznego listu oficjalnego, wywiadu, ramowego i szczegółowego planu wypowiedzi, ogłoszenia, zaproszenia, instrukcji, przepisu kulinarnego, dziennika, pamiętnika notatki, streszczenia •—zapisuje, uwzględniając większość niezbędnych 	<p>wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, stosuje w większości typowych sytuacji w swoich pracach podstawowe reguły interpunkcyjne dotyczące przecinka (np. przecinek przy wymienianiu oraz przed wybranymi zaimkami), dwukropka, myślnika; dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje głoski miękkie, zna 	<p>interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji z uwzględnieniem akapitów; płynnie stosuje poznane reguły ortograficzne, zna i stosuje wyjątki od nich</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie odróżnia nazwy własne od pospolitych i bezbłędnie stosuje zasady dotyczące pisowni wielką literą • pisze bezbłędnie pod względem kompozycyjnym i treściowym list oficjalny, wywiad, ramowy i szczegółowy
--	--	--	---	---

	<p>wypowiedzi poprawne pod względem logicznym, stara się, by były one poprawne pod względem językowym</p> <ul style="list-style-type: none"> • przepisuje cytaty w cudzysłowie 	<p>elementów, krótki list oficjalny, kilkudzaniowy wywiad, plan ramowy i (z pomocą nauczyciela) szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, kartkę z dziennika i pamiętnika, notatkę (np. w tabeli) i proste krótkie streszczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • układa opowiadanie odtwórcze i twórcze, zachowując właściwą kolejność zdarzeń, wprowadza podstawowe elementy opisu świata 	<p>i stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni ó-u, rz-ż, ch-h, <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, <i>-by</i> z czasownikami i interpunkcji oraz potrafi je zastosować w sytuacjach nietypowych (np. wykorzystać wiedzę o wyrazach neutralnych i zdrobieniach)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna i stosuje wyjątki od poznanych reguł ortograficznych • odróżnia nazwy własne od pospolitych i stosuje odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą • zna i stosuje zasady 	<p>plan wypowiedzi, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, dziennik, pamiętnik, notatkę biograficzną, streszczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje, uwzględniając wszystkie niezbędne elementy, list oficjalny, wywiad, plan ramowy i szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, kartkę z dziennika i pamiętnika, notatkę biograficzną (w różnych formach) i streszczenie, dba o ciekawą formę
--	---	--	--	--

		<p>przedstawionego</p> <ul style="list-style-type: none"> •—tworzy na ogół poprawny opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni •—stosuje co najmniej trzy akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) •—na ogół zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi •—konstruuje i zapisuje 	<p>układu graficznego listu oficjalnego, wywiadu, ramowego i szczegółowego planu wypowiedzi, ogłoszenia, zaproszenia, instrukcji, przepisu kulinarnego, dziennika, pamiętnika, notatki, streszczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje, uwzględniając wszystkie niezbędne elementy, list oficjalny, wywiad, plan ramowy i szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, kartkę z dziennika i pamiętnika, notatkę 	<p>swojego tekstu i/lub rzetelność zawartych w nim danych</p> <ul style="list-style-type: none"> • układa szczegółowe/pomysłowe, wyczerpujące, poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze/twórcze, list z perspektywy bohatera, list oficjalny, dziennik i pamiętnik, streszcza przeczytane utwory literackie, zachowując porządek chronologiczny i uwzględniając hierarchię wydarzeń • świadomie wprowadza dialog do opowiadania
--	--	--	--	---

		<p>kilkudzaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym</p> <ul style="list-style-type: none"> •—używa wypowiedzeń pojedynczych i złożonych •—w zależności od adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące •—udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych •—stara się dostrzegać błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawiać 	<p>(w różnych formach) i streszczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • układu spójne, uporządkowane pod względem chronologicznym poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze/twórcze, stara się, aby były one wierne utworowi / pomysłowe, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki, przyimki i wyrażenia przyimkowe; opowiada 	<p>jako element rozbudowanej kompozycji, wprowadza inne formy wypowiedzi, np. opisu, charakterystyki bezpośredniej, świadomie stara się różnicować język bohaterów i narratora</p> <ul style="list-style-type: none"> • w wypowiedziach pisemnych konsekwentnie stosuje akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) • zachowuje estetykę
--	--	---	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • —wyszukuje cytaty i zapisuje je w cudzysłowie 	<p>z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń, wprowadza dialog, a także elementy innych form wypowiedzi, np. opis</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi • w sposób uporządkowany opisuje obraz, ilustrację, plakat, rzeźbę, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć • zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi • w wypowiedziach 	<p>zapisu wypowiedzi, dba, aby zapis jego wypowiedzi ułatwiał odbiorcy jej czytanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy szczegółowy, dobrze skomponowany opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując właściwe danej dziedzinie sztuki nazewnictwo i słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć • uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury • udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod
--	--	---	---	---

			<p>związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników i przyimków współrzędne i podrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji</p> <ul style="list-style-type: none"> • w wypowiedziach stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, liczebnika i czasownika we wszystkich trybach • w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy na 	<p>względem konstrukcyjnym i stylistycznym</p> <ul style="list-style-type: none"> • w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje bogate słownictwo, frazeologizmy związane z omawianą tematyką; jego język jest poprawny • dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, stylistycznym i treściowym • sprawnie wyszukuje cytaty, zapisuje je w cudzysłowie, szczególnie dba
--	--	--	--	---

			<p>przykład charakteru na podstawie zachowań i postaw</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia • sprawnie wyszukuje cytaty, zapisuje je w cudzysłowie i wprowadza do swojego tekstu 	<p>o całkowicie wierny zapis cytatu, potrafi płynnie wprowadzić cytat do własnego tekstu</p>
III. Kształcenie językowe	<p>Zna podstawową wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słownictwa (np. rozpoznaje zdrobnienia, potrafi dobrać parami wyrazy bliskoznaczne, stara się stworzyć poprawne 	<p>W typowych sytuacjach stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słownictwa – wykorzystuje zdrobnienia, wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne 	<p>Umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słownictwa – wzbogaca tworzony tekst na przykład zdrobnieniami, wyrazami bliskoznacznymi, przeciwstawnymi, 	<p>Sprawnie stosuje i wykorzystuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słownictwa – dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, samodzielnie dobiera zdrobnienia, wyrazy

	<p>związki wyrazowe)</p> <ul style="list-style-type: none"> • składni – konstruuje poprawne zdania pojedyncze, stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu, rozróżnia zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, złożone i równoważnik zdania, wskazuje podmiot i orzeczenie w typowym zdaniu, zna wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające, neutralne i wykrzyknikowe, wskazuje w zdaniu 	<p>w tworzonym tekście, tworzy poprawne związki wyrazowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • składni – rozpoznaje i konstruuje zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone i równoważniki zdań, używa różnych typów wypowiedzeń: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych; neutralnych, wskazuje podmiot i orzeczenie, łączy w związki wyrazowe wyrazy w zdaniu, rozpoznaje 	<p>związkami frazeologicznymi</p> <ul style="list-style-type: none"> • składni – rozpoznaje i stosuje różnorodne typy zdań: pojedynczych i złożonych oraz równoważniki; celowo używa różnych typów wypowiedzeń: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, neutralnych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej; wskazuje podmiot i orzeczenie, buduje spójne zdania pojedyncze, w których poprawnie łączy w związki wszystkie wyrazy; wzbogaca zdania, dodając 	<p>bliskoznaczne, przeciwstawne i frazeologizmy, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej</p> <ul style="list-style-type: none"> • składni – swobodnie rozpoznaje różne typy zdań pojedynczych (pytające, oznajmujące, rozkazujące, neutralne, wykrzyknikowe, nierozwinięte, rozwinięte), zdania złożone, równoważniki zdań, wskazuje podmiot i orzeczenie, tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej,
--	---	--	---	---

	<p>wyrazy, które łączą się ze sobą, rozpoznaje określenia rzeczownika i czasownika</p> <ul style="list-style-type: none"> • fleksji – odmienia według wzoru lub z niewielką pomocą nauczyciela rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, zaimek, potrafi podać przykłady zaimków, wskazuje czasowniki w różnych czasach, trybach, rzeczowniki własne i pospolite, przymiotniki, przysłówki i zaimki w zdaniu, przy pomocy 	<p>określenia rzeczownika i czasownika, konstruuje wykres zdania pojedynczego</p> <ul style="list-style-type: none"> • fleksji – rozpoznaje i odmienia typowe rzeczowniki (własne, pospolite), czasowniki, przymiotniki, liczebniki, zaimki, określa formę gramatyczną czasowników w różnych czasach, trybach, rozpoznaje na typowych przykładach typy liczebników, podaje przykłady zaimków i wyjaśnia ich funkcję, oddziela temat od końcówki w typowych wyrazach 	<p>przydawki, dopełnienia i okoliczniki; poprawnie rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu, tworząc wykres zdania pojedynczego, stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji</p> <ul style="list-style-type: none"> • fleksji – rozpoznaje i poprawnie odmienia typowe rzeczowniki (własne, pospolite, konkretne, abstrakcyjne), czasowniki, przymiotniki, liczebniki, zaimki i określa ich formę, rozpoznaje czasy i typy liczebników, rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>), wskazuje zaimki 	<p>wzbogaca zdania, dodając przydawki, dopełnienia i okoliczniki, dba o poprawne łączenie wyrazów w związki i interpunkcję wypowiedzeń złożonych)</p> <ul style="list-style-type: none"> • fleksji – rozpoznaje i stosuje w wypowiedziach w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, bezbłędnie określa formę odmiennych części mowy, w tym poprawnie rozpoznaje i odmienia rzeczowniki (własne, pospolite, konkretne,
--	---	--	---	--

	<p>nauczyciela określa formę odmiennych części mowy, oddziela temat od końcówki w wyrazach znanych z lekcji, stopniuje przymiotniki i przysłówki, odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no, -to</i>), przyimek, partykułę i wykrzyknik</p> <ul style="list-style-type: none"> • fonetyki – zna alfabet, odróżnia głoskę od litery, z pomocą 	<p>odmiennych, stopniuje przymiotniki i przysłówki, używa przyimków do określenia relacji czasowych i przestrzennych; poprawnie zapisuje czasowniki z cząstką <i>-by</i>, rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no, -to</i>), stosuje wykrzykniki i partykuły, rozpoznaje zaimki w tekście)</p> <ul style="list-style-type: none"> • fonetyki – zna alfabet, wyjaśnia różnicę między głoską a literą, dzieli wyrazy na głoski, litery i sylaby, 	<p>w tekście, podaje ich przykłady, wyjaśnia ich funkcję i stosuje je w celu uniknięcia powtórzeń, poprawnie używa krótszych i dłuższych form zaimków, używa odmiennych części mowy w poprawnych formach</p> <ul style="list-style-type: none"> • fonetyki – stosuje wiadomości z zakresu podziału wyrazów na litery, głoski i sylaby, a także różnic między pisownią i wymową w poprawnym ich zapisie, bezbłędnie dzieli głoski na ustne, nosowe, twarde, miękkie, dźwięczne, bezdźwięczne, dzieli na głoski wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, zna i stosuje reguły 	<p>abstrakcyjne), stosuje formy różnych czasów i trybów czasownika, typy liczebnika, zaimki, rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no, -to</i>), zastępuje rzeczowniki, przymiotniki, przysłówki i liczebniki odpowiednimi zaimkami, poprawnie stosuje krótsze i dłuższe formy zaimków, wykorzystuje wiedzę o obocznościach w odmianie wyrazów do pisowni poprawnej pod względem</p>
--	---	---	--	---

	nauczyciela dzieli głoski na twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne, podaje przykłady głosek ustnych i nosowych, dzieli wyrazy znane z lekcji na głoski, dzieli wyrazy litery i sylaby, zna podstawowe reguły akcentowania wyrazów w języku polskim, stara się je stosować	dzieli głoski na twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne, ustne i nosowe, potrafi je nazywać, wykorzystuje wiedzę na temat rozbieżności między mową a pismem do poprawnego zapisywania wyrazów, zna i stosuje podstawowe reguły akcentowania wyrazów w języku polskim, stara się je stosować	akcentowania wyrazów w języku polskim	ortograficznym <ul style="list-style-type: none"> • fonetyki – biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów, stosuje w praktyce wszystkie poznane zasady akcentowania wyrazów
--	---	---	--	--

Ocena celująca uwzględnia bardzo wysoki poziom i postępy w opanowaniu przez ucznia wiedzy oraz umiejętności przewidzianych w podstawie programowej, a także rozwój uzdolnień polonistycznych.

Otrzymuje ją uczeń, który:

swobodnie i na wysokim poziomie posługuje się wszystkimi przewidzianymi w programie formami wypowiedzi pisemnych i ustnych, a dodatkowo tworzy własne prace – teksty prozatorskie, poetyckie oryginalne pod względem treści i stylu, bezbłędne językowo;

wykonuje inne działania twórcze, przez co rozbudza swą wrażliwość na literaturę i sztukę (np. artystyczna recytacja, gra w teatralnych inscenizacjach itp.);

potrafi różne teksty kultury interpretować, porównywać w niebanalny sposób wykorzystując właściwą terminologię;

jest świadomym uczestnikiem życia literackiego i kulturalnego.

I. W zakresie kształcenia literackiego i kulturowego:

- interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym
- podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych
- dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych
- stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów
- dostrzega i objaśnia związki pomiędzy warstwą językową, brzmieniową i semantyczną utworów poetyckich
- w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywy ich działania oraz kontekst sytuacyjny
- kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury
- wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska
- ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru różnych tekstów kultury

II. W zakresie kształcenia językowego:

- świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki
- swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy zdania i budowy tekstu wypowiedziach ustnych i pisemnych
- funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu
- swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji
- przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii
- przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej
- świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi
- samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania

III. W zakresie tworzenia wypowiedzi:

- pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi
- swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w swoich wypowiedziach ustnych
- operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych
- w sposób szczególny dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi
- zapisuje teksty w sposób przejrzysty z wielką dbałością o stronę graficzną i wydzielenie myślowe w formie akapitów
- podejmuje działalność literacką i kulturalną
- prowadzi blog internetowy
- redaguje twórcze, oryginalne teksty informacyjne o szkole przeznaczone do gazetki lub na stronę internetową

IV. W zakresie samokształcenia:

- wykorzystuje narzędzia TIK (np. smartfon, tablet) do zapisywania i katalogowania informacji
- opracowuje własne bazy informacji, np. kartoteki, fiszki z hasłami, foldery plików
- wykorzystuje programy, aplikacje i gry edukacyjne do samodzielnej nauki języka polskiego
- zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość, poszanowanie cudzej własności)